

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – СОФИЯ
ДЕПАРТАМЕНТ ЗА ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ И СПОРТ

ОДОБРЯВАМ
ДИРЕКТОР НА ДЕОС
/Проф. П.Балканска, дм/

За учебната 2019/2020

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО СПЕЦИАЛНОСТТА „МЕДИЦИНА”
ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО - КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН „МАГИСТЪР”

Наименование на дисциплината: „Български език за чуждестранни студенти (обучаващи се на български език)“	Сигнатура	Хорариум <i>120 часа</i>
Образователна степен	Магистър	
Вид на обучение <i>Редовно</i>	Часове за седмица 0 / 4	Брой кредити
Вид на дисциплината <i>Задължителна</i>		
Вид на курса	Двусеместриален I и II семестър	
Ниво на курса /според наредбата за Учебните програми/	Ниво М /магистър /	
Форми на оценяване	Текущо оценяване Участие в семинари Решаване на казуси	Семестриален изпит
Форми и методи на обучение в курса	Лекция Дискусия Казус	Други: работа в малки групи за решаване на практически задачи

Преподавател: доц. Павлина Кънчева, дф
ДЕПАРТАМЕНТ ПО ЕЗИКОВО ОБУЧЕНИЕ И СПОРТ, МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ-СОФИЯ
Адрес: ул. „Здраве“ №2

София, 2019 г.

ОПИСАНИЕ НА КУРСА

Курсът се състои от 120 академични часа, упражнения, разпределени в 2 семестъра (I и II семестър). В едно упражнение е заложена теоретична част, която се преподава в лекционна форма, и практическа част, която изисква активност от страна на студентите и включва една или няколко от следните форми: дискусия, работа върху медицински текстове с изпълнение на упражнения по четене с разбиране, редактиране, съставяне на план и резюме, извличане на ключови думи, изграждане на текст на базата на логико-семантични структури (дефиниция, характеристика, функция, приложение, причина и следствие и др.), попълване на упражнителна тетрадка.

ФОРМИРАНЕ НА ОЦЕНКАТА

Оценката се формира комплексно:

- чрез активността на студента по време на протичането на курса;
- текущ контрол през семестъра.
от изпитния резултат по време на сесията.

ВРЕМЕ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА СТУДЕНТИТЕ

- Текущо – за преценка на процеса на усвояване на знанията и уменията.
- В края на курса – за оценяване за придобитите знания и умения.

АСПЕКТИ ПРИ ФОРМИРАНЕТО НА ОЦЕНКАТА

- Участие в групови обсъждания
- Решаване на практически задачи
- Индивидуално задание
- Изпитен резултат

ПОМОЩНИ СРЕДСТВА ЗА ПРЕПОДАВАНЕ:

- Езикови материали;
- Езикови тестове;
- Практически документи за оценка и анализ, публикации и бази-данни;
- Казуси за интерпретация.

ЦЕЛ НА УЧЕБНАТА ДИСЦИПЛИНА:

Основната цел на курса е да надгради знанията и комуникативните умения по общоупотребим български език със специализиран български език, който е работен език в следването, за постигане на автономност в работата със специализирана литература и в професионалната академична комуникация.

ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

- Стабилизиране на знанията и практическите умения по българска граматика.
- Запознаване с особеностите на научния текст по отношение на структурата и специфичните езикови функции.
- Развиване и/или задълбочаване на уменията за работа с научен текст, които включват четене с разбиране, изготвяне на план- конспект, анотация, резюме, устна презентация на научно съобщение.
- Свързване на изучаваните граматични конструкции с конкретни ситуации, специфични за специализираната литература: дефиниция, описание, причина/ следствие, хипотеза, аргументация.

ТЕМАТИЧЕН ПЛАН ПО ТЕМАТИЧНИ ЕДИНИЦИ И ЧАСОВЕ

ЗИМЕН СЕМЕСТЪР

№	ТЕМА	Упражнения
1 седмица	<u>Фонетика и графика.</u> 1.Изговор на ударени и неударени гласни. Изговор на граматични форми. 2.Променливо Я. 3.Подвижни гласни в краесловието. 4.Диктовка	4 часа
2 седмица	1.Асимилация на съгласни. 2.Последици от първа и втора палатализация на задноезичните съгласни. 3.Случаи с двойни съгласни – изговор и правопис. 4.Диктовка.	4 часа
3 седмица	<u>Морфология.</u> 1.Откриване на различни части на речта в медицински текст. 2.Формална структура на предклиничните термини: термини-думи и термини-словосъчетания. 3.Текст “Ориентация в човешкото тяло”.	4 часа
4 седмица	1.Съществително име в медицинския текст. Упражнения за определяне на рода на съществителните имена в медицинския текст и образуване на форми за мн. число и определеност. Деминутиви. 2.Текст: „Организмът – единна жива система” 3.Упражнения за конструиране на терминологични дефиниции върху материали по Химия.	4 часа

5 седмица	1.Образуване на термини съществителни имена с общо значение ‘предмети’ и ‘процеси’. 2. Текстове: „Микроскопски наблюдения”, „Череп”. 3.Упражнения за дефиниране на термини върху основни понятия от Паразитологията.	4 часа
6 седмица	1.Образуване на термини съществителни имена с общо значение ‘свойства’. 2.Упражнение за четене с разбиране на текст от учебното съдържание – текстове „Разможаването – проява на биологична авторепродукция”, „Катализа”.	4 часа
7 седмица	1.Образуване на сложни съществителни имена термини в медицинския текст. Домашни и чужди терминообразователни елементи. 2.Текстове „Звук”, „Говорен звук”. Откриване на ключови думи в текст от учебното съдържание.	4 часа
8 седмица	1.Прилагателни имена в медицинския текст. Съгласуване със съществителните в терминологични словосъчетания и изречения. 2.Текст: – „Видови и индивидуални особености на човешкото тяло”; 3.Конструиране на членуването в свързан текст - „Водата в клетката”.	4 часа
9 седмица	1.Прилагателни имена за форма и цвят. Текст: „Външна морфология на клетката” 2.Словообразуване на прости прилагателни имена с различни наставки. Разграничаване на прости прилагателни имена от простите съществителни. Текст: „Кожа”.	4 часа
10 седмица	1.Сложни терминологични прилагателни имена в предклиничната литература. Текст: „Основни биологични функции на белтъците”. 2.Разграницаване на сложни съществителни имена-термини от сложни терминологични прилагателни имена. Текст: „Ултразвук”.	4 часа
11 седмица	1.Текстове „Човешки раси”, „Расови признаци” – четене с разбиране и откриване на ключови думи. 2.Обобщителни упражнения за съществителни и прилагателни имена в медицинската литература. 3.Семестриален тест.	4 часа
12 седмица	1.Числителни имена в медицинския текст. Числителни бройни и числителни редни. Упражнение за словообразуване на база числителни имена. 2.Текстове: „Гръбначен стълб”, „Ребра”.	4 часа
13 седмица	1.Упражнение за образуване на дробни числителни имена. 2.Текст „Оплождане. Бластогенеза”. Упражнение за откриване в текста на кратки дефиниции и	4 часа

	терминологични дублети.	
14 седмица	1.Местоимения в медицинския текст. Упражнение за конструиране на текст с пропуснати местоимения. Текст: “Клас Sarcodina (Кореноножки), род Entamoeba” 2.Текст: „Инфекция. Инфекциозен процес. Инфекциозна болест”. Четене с разбиране. Определяне на ключови термини. Използване на въпросителни и относителни местоимения в сложни съставни изречения.	4 часа
15 седмица	1.Предклинична и клинична терминология. 2.Упражнение за четене с разбиране на непознат текст (текст „Алергия”)– откриване на ключови думи и дефиниции. Абзац. Белези за свързаност на текста. 2.Заверка на семестъра.	4 часа

ЛЕТЕН СЕМЕСТЪР

№	ТЕМА	Упражнения
1 седмица	1. Глаголи в медицинския текст. Упражнения за преходни и непреходни глаголи, лични и безлични глаголи, невъзвратни и възвратни глаголи, прости и сложни глаголи. 2. Определяне на лице, число, време, наклонение и вид на глаголите в медицинските текстове. Текст: „Клетъчни рецептори”	4 часа
2 седмица	1. Залог на глагола в медицинския текст. Текст: „Общи положения при провеждане на дисекционни упражнения”. 2. Упражнения за семантизиране на глаголи с представки.	4 часа
3 седмица	1. Упражнения за откриване на лични и нелични глаголни форми в медицински текст. Текст „Физиологични процеси в клетката”. Определяне на ключови термини. 2. Видове причастия в медицинския текст: сегашни деятелни, сегашни страдателни, минали деятелни, минали страдателни.	4 часа
4 седмица	1.Упражнения за словообразуването на причастията. Значения и употреба в медицинския текст. Текст „Физиологични процеси в клетката” - продължение. 2.Отглаголни съществителни имена в медицинския текст.	4 часа
5 седмица	1.Текстове: „Общи свойства на тъканите”; „Обща характеристика на сорбционните явления. Упражнения за терминологична синонимия, антонимия, омонимия,	4 часа

	<p>паронимия.</p> <p>2.Конструирание на дефиниции на ключови термини от текстовете.</p>	
6 седмица	<p>1. Наречия в медицинския текст. Упражнения за откриване и семантизация на различни видове наречия в текста.</p> <p>2.Текст „Глава”.</p> <p>3.Текст „Ориентация в човешкото тяло” – преговор с особен оглед към терминологичните наречия.</p>	4 часа
7 седмица	<p>1.Предлози в медицинския текст. Упражнения за усвояване на значението и употребата им в словосъчетанията и изреченията.</p> <p>2.Текст „Имунна система”. Наблюдение на предлозите в текста.</p>	4 часа
8 седмица	<p>1.Упражнения за разграничаване на прости и сложни изречения. Части на простото изречение.</p> <p>2. Еднородни, вметнати и обособени части в простото изречение. Текст „Алергия” – преговор с особен оглед към синтаксиса.</p>	4 часа
9 седмица	<p>1.Съюзи в медицинския текст. Съчинителни и подчинителни съюзи.</p> <p>2.Текст: „Имунитет” . Наблюдение на съюзите в текста.</p>	4 часа
10 седмица	<p>1.Синтаксис на сложното изречение. Сложни съчинени изречения.</p> <p>2.Текст „Алергия” – с особен оглед към синтаксиса – продължение.</p>	4 часа
11 седмица	<p>1.Синтаксис на сложното изречение. Сложно съставно изречение.</p> <p>2.Текст „Значение на гранично-повърхностните явления”</p>	4 часа
12 седмица	<p>1. Синтаксис на сложното изречение. Сложно смесено изречение.</p> <p>2.Текст „Приложение на ултразвук във фармацията”</p>	4 часа
13 седмица	<p>1.Преговор: Основни характеристики на предклиничния научен текст и терминология. Случаи на терминологична антонимия, синонимия, омонимия, паронимия.</p> <p>2.Преговор на текстови материали по химия, биология, анатомия и физика.</p>	4 часа
14 седмица	<p>1.Семестриален тест.</p> <p>2.Български терминологични средства в клиничната терминология.</p> <p>3.Текст „Снемане на анамнеза”</p>	4 часа
15 седмица	<p>1.Изпитно задание: Четене с разбиране на изучаван и неизучаван текст от учебното съдържание и дискусия .</p> <p>2.Заверка на семестъра, оценка и приключване на учебната година.</p>	4 часа

ОБЩО: 120 учебни часа упражнения.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ:

След този курс на обучение, студентите ще придобият и усъвършенстват следните езикови умения: четене с разбиране на медицински текстове; слушане с разбиране на медицински текстове; самостоятелно устно и писмено възпроизвеждане на медицински текстове и самостоятелно продуциране на текстове във връзка с учебното съдържание. Като общ резултат ще добият по-голяма автономност при работа със специализирана литература за професионална комуникация.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Павлина Кънчева. Учебник по български език за чуждестрани студенти по медицина, стоматология и фармация. Медицинско издателство АРСО, първо издание, София, 2006.
2. Виолета Тачева. Български език за медицински цели. Издателска къща СТЕНО, Варна 2000.

КОНСПЕКТ ЗА УСТЕН ИЗПИТ

по „Български език за чуждестранни студенти (обучаващи се на български език)“

ТЕКСТОВЕ ЗА УСТЕН ИЗПИТ

1. Ориентация в човешкото тяло.
2. Организмът – единна жива система.
3. Размножаването – проява на биологична авторепродукция.
4. Звук. Образуване на говорни звукове.
5. Ултразвук.
6. Катализа.
7. Видви и индивидуални особености в строежа на човешкото тяло.
8. Водата в клетката.
9. Външна морфология на клетката.
10. Човешки раси. Расови признаци.
11. Кожа.
12. Основни биологични функции на белтъците.
13. Оплождане. Бластогенеза.
14. Инфекция. Инфекциозен процес. Инфекциозна болест.
15. Клетъчни взаимодействия.
16. Клетъчни рецептори.
17. Физиологични процеси в клетката.

18. Общи свойства на тъканите.
19. Обща характеристика на сорбционните явления.
20. Общи положения при провеждане на дисекционни упражнения.
21. Имунитет.
22. Имунна система
23. Значение на гранично-повърхностните явления.
24. Алергия.
25. Анамнеза.

Указания за провеждане на устен изпит:

Студентите изтеглят на лотариен принцип един от текстовете и след като го прочетат самостоятелно, получават въпроси от изпитващия за установяване степента на разбиране, възможностите за предаване и интерпретация на съдържанието и възможностите за дискусия и комуникация.

Изготвил програмата:

Доц. Павлина Кънчева, дф

/ .....

Съгласувано с Ръководител Катедра по езиково обучение, медицинска педагогика и спорт: проф. Д. Сиджимова, дф

/ .....

/